

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Навчально - науковий інститут бізнесу, менеджменту і права

Кафедра обліку та аудиту

ЧУБ ВІКТОР ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Реферат

**кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти
«Бакалавр»**

**ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
ПОЗИК ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ
СТАНДАРТАМИ (ЗА ДАНИМИ ДП «ДГ «ЕЛІТНЕ» ІР НААН»
ХАРКІВСЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)»**

**Науковий керівник: доцент,
кандидат економічних наук
Малій Олена Григорівна,**

Харків – 2021

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ НА ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ «БАКАЛАВР»

Актуальність теми. Від величини фінансових ресурсів залежить зростання виробництва та соціально-економічний розвиток підприємства. Управління залученими коштами можна здійснювати тільки на основі оперативної та достовірної інформації, яку формує раціонально створена на підприємстві система бухгалтерського обліку. Однак питання методики й організації обліку та аудиту кредитних операцій із позиції управління залишаються у практичній діяльності підприємств невіршеними.

Різним аспектам забезпеченості кредитними ресурсами приділяється постійна увага як науковців, так і спеціалістів-практиків. Значний вклад у вирішення фінансових проблем підприємств внесли такі відомі вітчизняні вчені, як Ф. Бутинець, С. Голов, О. Гудзь, М. Дем'яненко, П. Саблук, П. Стецюк, А. Чупіс та багато інших дослідників. Поряд з тим, питання кредитного забезпечення виробничої та інвестиційної діяльності підприємств, обліку та аудиту залишаються актуальними.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій з обліку та аудиту позик шляхом поліпшення їх організації у ДП «ДГ «Елітне» ІР НААН» Харківського району Харківської області.

Для досягнення поставленої мети в роботі визначено такі **завдання**:

- провести огляд літературних джерел та виявити проблемні питання обліку та аудиту позик;
- проаналізувати основні показники діяльності підприємства;

- дослідити особливості ведення бухгалтерського обліку та аудиту на підприємстві;
- охарактеризувати стан обліку та аудиту позик на підприємстві;
- розробити конкретні напрями вдосконалення обліку та аудиту.

Об'єктом дослідження даної роботи є процес підвищення ефективності фінансової діяльності сільськогосподарського підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти організації кредитування сільськогосподарського підприємства та його обліку і аудиту.

Для розкриття сутності теми кваліфікаційної роботи широко використовувались загальнонаукові методи: діалектичний, системний підходи, метод індукції і дедукції, аналіз і синтез. Поряд із загальнонауковими методами застосовувались специфічні методи, обумовлені сутністю самого предмета, технологією обліку, завданнями та вимогами (хронологічного і систематичного спостереження; інформаційного моделювання, порівняння, групувань, розрахунково-аналітичний, графічний, узагальнення інформації).

Інформаційною та правовою базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти України, офіційні статистичні матеріали, методичні рекомендації щодо написання бакалаврської роботи, наукові роботи та навчальні посібники українських дослідників, статті вітчизняних і зарубіжних учених з проблем кредитування підприємств, матеріали первинного, аналітичного та синтетичного обліку, фінансова звітність ДП «ДГ «Елітне» ІР НААН» Харківського району Харківської області за 2018-2020 роки.

Кваліфікаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій викладено авторський підхід до вирішення поставленого завдання, наукові положення, висновки і пропозиції, що виносяться на захист, одержані автором самостійно.

Практичне значення одержаних результатів полягає в обґрунтуванні рекомендацій по удосконаленню організації обліку та аудиту на підприємстві. Запропоновано застосування методичного підходу щодо оцінки ефективності кредитування, що сприятиме підвищенню ефективності взаємовідносин підприємств з комерційними банками.

Публікації. Матеріали дослідження опубліковані у наукових статтях:

1. Ащаулова М.П., Головка А.Ю, Чуб В.О. Інформаційне та методичне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства. *Вісник студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства: збірник наукових праць.* – Харків: ХНТУСГ, 2021. Вип. 1. С.58-62;

2. Малій О.Г., Чуб В.О. Кредитна політика підприємства в системі маркетингового менеджменту. *Сучасний маркетинг: стратегічне управління та інноваційний розвиток.* Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції, 19-23 квітня 2021 року. С.193-196;

3. Ащаулова М.П., Головка А.Ю, Чуб В.О. Кредитний ризик в банківській сфері та методи управління ним. *Управління розвитком соціально-економічних систем.* Матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 26-30 квітня 2021 року. С.173-175.

Обсяг та структура кваліфікаційної роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел, що налічує 95 найменувань. Робота

містить 12 таблиць, обсяг повного тексту роботи складає 85 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ НА ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ «БАКАЛАВР»

У першому розділі "Теоретичні основи обліку та аудиту позик" розглянуто економічний зміст кредитів банків та завдання їх обліку; визначення, визнання та класифікація зобов'язань за П(С)БО і МСФЗ; форми та види кредитів банків; принципи банківського кредитування; мету, завдання та нормативно-інформаційне забезпечення аудиту позик.

У другому розділі "Стан обліку та аудиту позик" розглянуто організаційно-економічну характеристику підприємства; отримання і повернення позик підприємством; первинний, синтетичний і аналітичний облік позик; методика та техніку проведення аудиту позик.

У третьому розділі "Удосконалення обліку та аудиту позик" висвітлені актуальні питання обліку та аудиту позик в системі управління фінансовими ресурсами; зроблено обґрунтування основних напрямків удосконалення банківського кредитування та його обліку; обґрунтування необхідності управління залученням позик; обґрунтування необхідності удосконалення процесу аудиту.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення аспектів кредитного забезпечення, а також питань обліку та аудиту позик, запропоновано застосування методичного підходу щодо оцінки ефективності кредитування, що сприятиме підвищенню ефективності взаємовідносин підприємств з комерційними банками.

За результатами дослідження зроблені наступні висновки теоретичного, методичного та прикладного характеру:

1. Висока вартість кредитних ресурсів, відсутність відповідного забезпечення та недостатня кредитоспроможність більшості господарств перешкоджають розвитку ефективних відносин між комерційними банками та сільськогосподарськими товаровиробниками.

2. Кваліфікаційна робота виконана на матеріалах Державного підприємства «Дослідне господарство «Елітне» Інституту рослинництва імені В.Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України», яке є провідним насінницьким підприємством. Продукція господарства відома не тільки серед вітчизняних виробників, але і на міжнародній арені.

Із моменту заснування і на сьогоднішній день підприємство розвивається досить динамічно, прибуткове та платоспроможне.

Валова продукція сільського господарства в постійних цінах останнім часом зменшувалась, однак у 2020 році відбулось її зростання. Аналогічна ситуація була і з реалізацією продукції. Це відбулось завдяки збільшенню (майже на 31%) у 2020 році посівних площ.

Сьогодні загальна площа землі в господарстві становить 2033 га, на якій працює 50 робітників.

3. Середньорічна вартість основних і оборотних засобів в цілому збільшилась, однак таке збільшення відбулось за рахунок зростання оборотних засобів. Слід зазначити, що основні засоби підприємством не оновлюються, про що свідчить постійне зменшення їх середньорічної вартості.

Зростання витрат на виробництво продукції у 2019 році призвело до скорочення валового прибутку.

Відповідно і рівень рентабельності виробництва продукції скоротився з 22,7% у 2018 році до 12,9% у 2019, однак у 2020 році через збільшення обсягів виробництва та реалізації намітилось вирівнювання ситуації (17,2%). В цілому по підприємству спостерігається позитивна тенденція, збільшення обсягів виробництва, реалізації, валового та чистого прибутку.

Позитивним є збільшення оборотності оборотних коштів, рентабельності операційної діяльності та норми прибутку.

4. Позитивно характеризують діяльність підприємства показники, що пов'язані з використанням виробничого капіталу: зростання коефіцієнтів віддачі виробничих активів та віддачі власного і загального капіталу.

Наявність власних оборотних коштів або робочого капіталу дає можливість підприємству нарощувати виробництво. Підприємство прибуткове, платоспроможне, але фінансовий стан підприємства не достатньо стійкий: запаси і затрати більші суми власних оборотних коштів, кредитів під товарно-матеріальні цінності та залучених тимчасово вільних джерел засобів. Проте, як видно з прогнозних розрахунків, має виражену тенденцію у найближчому періоді до відновлення платоспроможності та рентабельності.

ДП «ДГ «Елітне» ІР НААН» за рейтингом позичальника належить до 1 класу – підприємства з найвищою кредитоспроможністю. Воно має всі підстави на встановлення з комерційними банками надійних відносин і може розраховувати на одержання кредитів.

5. У 2018 році підприємством ДП «ДГ «Елітне» ІР НААН» було укладено Генеральний договір з ПАТ «Мегабанк» м. Харків на здійснення кредитних операцій, згідно з яким банк відкриває підприємству відновлювальну кредитну лінію з видачею кредитних коштів траншами.

У грудні 2018 році підприємство уклало кредитний договір "Інвестиційний кредит" на надання кредитних коштів на придбання сільськогосподарської техніки.

Господарство вчасно виконує всі умови кредитних договорів: сплачує відсотки по кредитах, здійснює щомісячні платежі, використовує кредитні кошти тільки по цільовому призначенню; об'єктом застави є сільськогосподарська техніка, застава вартість якої завжди перевищує суму кредиту у 1,5-2 рази.

Вартість кредитів банків для сільськогосподарського підприємства складається із суми сплачених банку відсотків та інших витрат, передбачених у Договорі кредиту.

В цілому вартість позикового капіталу для підприємства ДП «ДГ «Елітне» ІР НААН» досягає 23,5% від їх суми. Це означає, що рентабельність заходів, для яких вони залучаються, повинна бути на рівні 23,5%, інакше використання позикового капіталу буде неефективним.

6. У ДП «ДГ «Елітне» ІР НААН» для обліку даних і узагальнення інформації про заборгованість банкам за одержаними від них кредитами, які не є поточними зобов'язаннями, передбачений рахунок 50 "Довгострокові позики".

В господарстві до рахунку 50 "Довгострокові позики" відкрито один субрахунок: 501 – "Довгострокові кредити банків у національній валюті", на якому відображаються суми довгострокової заборгованості щодо зобов'язання із залучення позикових коштів в національній валюті, включаючи кредити банків.

Для обліку і узагальнення інформації про зобов'язання за короткостроковими кредитами банку у ДП «ДГ «Елітне» ІР НААН» призначений рахунок 60 "Короткострокові позики".

В господарстві рахунок 60 "Короткострокові позики" має один субрахунок: 601 – "Короткострокові кредити

банків у національній валюті”.

7. На основі проведеного нами дослідження можна надати підприємству наступні рекомендації:

Наказ про облікову політику доповнити питаннями організації обліку кредитних операцій, що спрощуватиме процес отримання обліково-аналітичної інформації за даним напрямом. Зміст облікової політики щодо кредитних операцій повинен розкривати такі її елементи як: види кредитів, схема виплат за кредитом; методи оцінки кредитів та їх визнання; розкриття інформації про зобов'язання за кредитами у формах фінансової звітності.

8. Формувати внутрішню управлінську звітність щодо кредитних операцій, інформація якої забезпечить ефективність проведення фінансового аналізу та контролю зобов'язань та їх погашення за кредитами.

9. Для переходу на паритетні відносини між банками і підприємствами підвищувати фінансово-економічне становище підприємства. Фінансовий стан підприємства дозволять поліпшити заходи, що спрямовані на збільшення обсягів виробництва та реалізації продукції, підвищення її якості та конкурентоспроможності, зниження собівартості, зростання прибутковості та рентабельності, прискорення обертання капіталу та більш повне та ефективне використання виробничого потенціалу.

10.3 метою прийняття оптимальних фінансових рішень підприємству проводити моніторинг фінансового ринку, здійснювати комплексну оцінку умов надання кредитів банків, обирати той, що відповідає ринковій ситуації і інтересам підприємства.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ НА ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ «БАКАЛАВР»

1. Ащаулова М.П., Головка А.Ю, Чуб В.О. Інформаційне та методичне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства. *Вісник студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства: збірник наукових праць*. – Харків: ХНТУСГ, 2021. Вип. 1. С.58-62;

2. Малій О.Г., Чуб В.О. Кредитна політика підприємства в системі маркетингового менеджменту. *Сучасний маркетинг: стратегічне управління та інноваційний розвиток*. Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції, 19-23 квітня 2021 року. С.193-196;

3. Ащаулова М.П., Головка А.Ю, Чуб В.О. Кредитний ризик в банківській сфері та методи управління ним. *Управління розвитком соціально-економічних систем*. Матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 26-30 квітня 2021 року. С.173-175.

АНОТАЦІЯ

Чуб В.О. «Організація бухгалтерського обліку та аудиту позик за національними та міжнародними стандартами (за даними ДП «ДГ «Елітне» ІР НААН» Харківського району Харківської області)». – На правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування». - Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка, Харків, 2021 р.

У даній кваліфікаційній роботі розглядаються теоретичні і методичні основи кредитного забезпечення, а також питання обліку та аудиту позик.

Об'єктом дослідження є процес удосконалення питань

обліку, аудиту, аналізу використання кредитів банків, організації кредитування сільськогосподарських підприємств.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій з обліку та аудиту позик шляхом поліпшення їх організації у ДП «ДГ «Елітне» ІР НААН» Харківського району Харківської області.

В роботі розглянуто теоретичні положення первинного, синтетичного і аналітичного обліку та аудиту розрахунків за кредитами, досліджено та проаналізовано фактичний стан обліку та методик проведення аудиту позик, проведено аналіз кредитоспроможності підприємства та надано рекомендації щодо можливого вдосконалення організації кредитних відносин підприємств і комерційних банків а також політики підприємства щодо залучення кредитних ресурсів.

Удосконалено механізм підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності сільськогосподарського підприємства, який ґрунтується на поєднанні заходів, пов'язаних з поліпшенням організації обліку та аудиту позик і методів по управлінню залученням кредитів, що сприяє досягненню підприємством конкурентних переваг на ринку.

Практичне значення одержаних результатів полягає в обґрунтуванні рекомендацій, по удосконаленню організації кредитування аграрного підприємства. Запропоновано застосування методичного підходу щодо оцінки ефективності кредитування, що сприятиме підвищенню ефективності кредитних відносин підприємств з комерційними банками.

Ключові слова: позика, кредит, ефективність кредитування, облік, аудит, сільськогосподарські підприємства.

SUMMARY

Chub VO "Organization of accounting and audit of loans according to national and international standards (according to State enterprise «Pilot farm «Elitne» plant production Institute's nd. a V. Ya. Yuryev of the National academy of agrarian sciences of Ukraine» Kharkiv district of Kharkiv region)». - On the rights of the manuscript.

Qualification work for obtaining a degree of higher education "Bachelor" in specialty 071 "Accounting and Taxation". - Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petro Vasylenko, Kharkiv, 2021

This qualification work considers the theoretical and methodological foundations of credit security, as well as issues of accounting and audit of loans.

The object of research is the process of improving the issues of accounting, auditing, analysis of the use of bank loans, the organization of lending to agricultural enterprises.

The purpose of the qualification work is to study the theoretical and methodological principles and develop practical recommendations for accounting and audit of loans by improving their organization in the SE "DG" Elite "IR NAAS" Kharkiv district of Kharkiv region.

The paper considers the theoretical provisions of primary, synthetic and analytical accounting and audit of loan settlements, researched and analyzed the actual state of accounting and methods of auditing loans, analyzed the creditworthiness of the enterprise and provided recommendations for possible improvement of credit relations between enterprises and commercial banks. on attracting credit resources.

The mechanism of increasing the efficiency of production and economic activity of an agricultural enterprise has been improved, which is based on a combination of measures related

to improving the organization of accounting and auditing of loans and methods of credit management, which helps the company achieve competitive advantages in the market.

The practical significance of the obtained results lies in the substantiation of recommendations for improving the organization of lending to agricultural enterprises. It is proposed to apply a methodical approach to assessing the effectiveness of lending, which will improve the efficiency of credit relations of enterprises with commercial banks.

Key words: loan, credit, credit efficiency, accounting, audit, agricultural enterprises.